



Karmøy kommune

**Hvordan øke graden av tillit, engasjement
og representasjon i Karmøy kommune?**

Sigurd Thomsen Meyer og Mari Lien Børseth

Sammendrag

Vi undersøker i denne rapporten hvilke tiltak som kan gjøres for å øke graden av engasjement, tillit og representasjon i Karmøy kommune. Rapporten omhandler både de folkevalgte, administrasjonen og befolkningen. Analysen er basert på tidligere kartlegginger for tilsvarende kommuner og nasjonalt, datainnsamling av relevante tall for perioden 2011 til 2023 og dybdeintervjuer med atten lokalpolitikere. Ut ifra dette har vi komnt frem til tiltak omhandlende de folkevalgtes arbeidsvilkår, samspillet mellom de folkevalgte og administrasjonen, samt å øke informasjonsflyten ut til befolkningen for å øke det politiske engasjementet i kommunen.

Vi vil benytte anledningen til å takke alle som har vært involvert i prosjektet for gode innspill og godt samarbeid underveis i prosessen. En særlig takk til prosjekteierne våre Siv Elisabeth og Lene. Vi vil også takke alle som tok seg tid til å svare på spørreundersøkelsene våre og stille til intervju.

Takk!

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
MÅL OG MÅLGRUPPE	3
BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	4
GJENNOMFØRING AV PROSJEKTET	4
METODE	5
DYBDEINTERVJU	5
DATAINNSAMLING	6
SPØRREUNDERSØKELSER	8
ANALYSE	8
REPRESENTASJON	9
TILLIT	9
REKRUTTERING OG MOTIVASJON	10
HANDLINGSROM	10
ARBEIDSVILKÅR	12
FOLKEVALGTE SINE OPPLEVELSER AV ARBEIDSVILKÅR	13
RESULTATER	13
DATAINNSAMLING	13
INTERVJU MED LOKALE POLITIKERE	18
SPØRREUNDERSØKELSENE	22
ANALYSEN OVERFØRINGSVERDI OG TILTAK	23
VIDEREFØRING OG ETABLERING AV TILTAK	27
FOLKEVALGTE	27
ADMINISTRASJON	28
BEFOLKNING	28
LITTERATURLISTE	29
VEDLEGG OG TABELLER	32

Innledning

Et demokratisk samfunn fungerer best når flest mulig er engasjert og representert i den politiske sfære. Tidligere kartlegginger viser til at Karmøy kommune ligger under gjennomsnittet på nasjonale likestillingsbarometre når det gjelder kjønn, alder og andre områder. Gjennom Sildikon Valley 2023 har Karmøy kommune ansatt oss, to studenter med bakgrunn i statsvitenskap, til å kartlegge graden av engasjement og tillit i kommunen. Innfallsvinkelen har vi selv spisset inn mot engasjement, tillit og representasjon. Hensikten med prosjektet er å kartlegge særtrekk ved Karmøysamfunnet som kan bidra til å forklare hvorfor kommunen ligger under på likestillingsbarometre, samt å utrede forslag til tiltak. Vi ønsker at disse tiltakene skal bidra til at flere ser verdien i å engasjere seg politisk, enten gjennom stemmeseddelen eller ved å selv stille til valg. Et mangfold av perspektiver og økt utnyttelse av menneskelige ressurser er positivt for økt verdiskapning (IMDi 2021). For at dette skal bli en realitet må representasjonen i folkevalgte organer speile befolkningen så langt det lar seg gjøre.

Mål og målgruppe

Prosjektet er opprettet etter ønske fra administrasjonen i Karmøy kommune og har som mål å øke tilliten og engasjementet i kommunen for å styrke rammevilkårene for lokaldemokratiet. Tillit og engasjement er tett sammenknyttet samfunnsutviklingen, og er avgjørende for å sikre representasjon på bakgrunn av kjønn, alder og andre faktorer. Med utgangspunkt i den faglige bakgrunnen har prosjektet blitt rettet inn mot valg, både mot velgerne og mulige fremtidige folkevalgte i Karmøy. Prosjektet er rettet mot flere målgrupper og samspillet mellom dem for å sikre et best mulig utgangspunkt for kommunen i fremtiden. Vi har valgt å fokusere på velgerne og befolkningen generelt, administrasjonen, de folkevalgte og samspillet mellom disse gruppene. Ut ifra dette har vi utarbeidet problemstillingen:

«Hvordan øke graden av tillit, engasjement og representasjon i Karmøy kommune?»

For å sikre oss et godt bilde av de ulike målgruppene og samspillet mellom dem har vi undersøkt gruppene hver for seg, i tillegg til å vurdere gruppene og samspillet mellom dem opp mot hverandre.

Bakgrunn for prosjektet

I kommuneplanens samfunnsdel for 2021-2030 blir det lagt frem syv satsingsområder som støtter opp om visjonen for samfunnsdelen «Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune». Disse bygger på FN sine bærekraftsmål, og beskriver et ønsket fremtidsbilde for kommunen. Vi har valgt å fokusere på målene som omhandler god helse og livskvalitet, god utdanning, likestilling mellom kjønnene, bærekraftig byer og lokalsamfunn og samarbeid for å nå målene. Vi har naturlig arbeidet tettere opp mot noen av satsingsområdene enn andre, da de faller nærmere problemstillingen vår, samtidig som alle områdene er vesentlige for å sikre et lokalsamfunn preget av høy grad av tillit og engasjement, samt god representasjon.

Videre har vi jobbet tett opp mot kommunens verdier «modig, inkluderende og åpen» da disse skal etterleves av alle kommunens ansatte i det daglige arbeidet. De skal fungere som en rettesnor for alle vurderinger, handlinger og valg som blir gjort. Karmøy kommune som organisasjon bygger på demokratiske verdier, hvor hver og en har et personlig ansvar for å sette søkelyset på problematiske forhold, samt utforske løsninger for å sikre forbedring og utvikling.

Ytringsfriheten er en sentral rettighet, man skal tåle å bli utfordret og tenke nytt. Kommunen jobber aktivt med å sikre et inkluderende miljø, hvor mennesker med ulik bakgrunn, egenskaper og erfaringer jobber sammen. Åpenhet skal prege alle ledd av organisasjonen, med høy grad av åpenhet og innsyn i forvaltningen. På denne måten får allmennheten gjøre seg kjent med kommunens virksomhet, som sikrer både forutsigbarhet og tillit (Karmøy kommune 2023).

Gjennomføring av prosjektet

Prosjektet har hatt en varighet på seks uker og ble gjennomført i perioden 19. juni til 31. juli 2023. I starten av perioden lagde vi en tentativ plan for utførelsen av prosjektet, som ble delt inn i tre deler. Den første uken ble satt av til kartlegging, de neste tre ukene til innsamling av data, mens de to siste ukene gikk til ferdigstilling av prosjektet. Gjennom de seks ukene har vi samarbeidet godt som team, oss to imellom, men også sammen med prosjekteierne våre og andre ansatte i kommunen. Vi har jobbet tett sammen i alle ledd av prosjektet for å sikre et så godt og reflektert sluttresultat som mulig.

Kartleggingsarbeidet besto av å snakke med ansatte i administrasjonen, folkevalgte fra andre kommuner i regionen, observere de folkevalgte under et kommunestyremøte, samt lese tidligere saker om det politiske bildet i Karmøy kommune i lokale aviser som Karmøynytt og Haugesund Avis. Vi deltok også på Designsprint i regi av Sildikon Valley for å finne ut av hva som er det egentlige problemet bak problemstillingen vi ble gitt: «Hvordan kan vi øke engasjement og tillit i vårt demokratiske samfunn?».

Videre ble de neste tre ukene brukt til å samle inn data relevant for problemstillingen vår. Her bestemte vi oss for å jobbe tett opp mot kommuneplanens samfunnsdel og verdier nevnt ovenfor, for å sikre oss at resultatet best mulig ville overføres til virkelige tiltak kommunen kunne vurdere for å bedre dagens situasjon.

De siste to ukene gikk med til å skrive denne rapporten, samt lage en presentasjon til fremleggingen av prosjektet, både for Sildikon Valley, men også for det kommende kommunestyret og de ansatte i kommunen.

Metode

Vi har brukt ulike datakilder for å best mulig besvare problemstillingen som ligger til grunn for rapporten. Vi har delt arbeidet inn i to deler, en kvalitativ analyse og en kvantitativ analyse. Universet for analysen er dagens politiske sammensetning i Karmøy kommune, mer spesifikt kommunestyret, etablerte partier, ungdomslag, kommuneledelse og så videre. Vi har utvidet den kvantitative analysen til de tre kommunestyreperiodene 2011-2015, 2015-2019 og 2019-2023 for å se om det har skjedd en utvikling over tid.

Dybdeintervju

Den kvalitative analysen vår baserer seg i stor grad på dybdeintervjuer med atten lokalpolitikere, samt en kartleggende undersøkelse til kommunens administrasjon. Ved kvalitativ metode er mengden informasjon om hver analyseenhet vesentlig større enn i kvantitative. Dette tillater oss å utnytte forskjellige typer informasjon fra analyseenhetene på ulike måter. Deler av utvelgingen av

intervjuobjekter ble gjort i forkant av intervjuene, mens noen av respondentene ble kontaktet underveis i datainnsamlingen etter at vi tilegnet oss informasjon fra andre respondenter vi vurderte som relevant for arbeidet vårt.

Vi har kontaktet tretti folkevalgte i inneværende periode, som tilsvarer to tredjedeler av kommunestyret. Fjorten av disse stilte til intervju. I tillegg til disse har vi kontaktet fem lokalpolitikere som ikke sitter i nåværende kommunestyre og stiller til valg, hvor fire svarte på invitasjonen til intervju. Dette utgjør totalt atten intervjuobjekter. Vi har kontaktet respondenter som utgjør et representativt utvalg med tanke på kjønnsbalanse, partitilhørighet, alder og geografisk tilhørighet. Videre er utvalget basert på seks kategorier for å sikre et representativt utvalg basert på erfaring og motivasjon:

1. Politikere som stiller til gjenvalg.
2. Politikere som ikke stiller til gjenvalg.
3. Politikere som stiller til valg for første gang i 2023.
4. Politikere som ikke ble valgt inn i kommunestyret 2019.
5. Politikere som tar ordet ofte i kommunestyret.
6. Politikere som ikke tar ordet i kommunestyret.

Respondenter fra alle de seks kategoriene er representert i utvalget. Representanter fra samtlige partier representert i dagens kommunestyre ble invitert til intervju. Vi har intervjuet respondenter fra alle partier, med unntak av et av de minste partiene i dagens kommunestyre. Til tross for at utvalget er representativt for universet det er valgt ut for, vil det ikke kunne generaliseres til andre univers, da sammensetningen av politikere basert på våre bakgrunnsvariabler ikke nødvendigvis vil forbli den samme.

Respondentene har blitt stilt et utvalg spørsmål innenfor forhåndsbestemte kategorier utarbeidet i intervjuguiden vår, se vedlegg 1. Spørsmålene er åpne, og skal tilrettelegge for utfyllende svar hvor respondenten står fritt til å vektlegge det hun/han oppfatter som viktig å utdype.

Datainnsamling

Den kvantitative analysen vår baserer seg på data hentet fra ulike kilder for å lage en oversiktlig statistikk over ulike mål. Kvantitative analyser er basert på store mengder data som sorteres inn i

ulike kategorier. Datainnsamlingen ble gjort i forkant av analysen, og bygger på tallmateriale. Dataene vi har brukt som grunnlag for analysen er hentet fra Statistisk Sentralbyrå, samt arkivene til Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune. Materialet omfatter godkjente listeforslag for kommunestyrevalgene 2011, 2015, 2019 og 2023, innvalgte representanter til kommunestyret/bystyret og valgprotokoller for samme kommunestyreperioder som de godkjente listeforslagene. Merk at Øygarden kommune er et resultat av kommunesammenslåingen 2020. Det er derfor kun hentet tall fra kommunestyreperioden 2019-2023. For Haugesund baseres dataene på periodene 2015-2019 og 2019-2023, da vi ikke fikk tilsendt data for perioden 2011-2015. Disse dataene har blitt brukt til å kartlegge i hvilken grad godkjente listeforslag og innvalgte representanter er representative for befolkningssammensetningen i gjeldene kommuner. Eget for Karmøy kommune er innhenting av data basert på valgkrets, da det ikke vil være realistisk å sammenlikne med andre kommuner. Vi har sett på både godkjente listeforslag og innvalgte representanter for de tre periodene.

Vi har undersøkt og sammenliknet dataene vi har innhentet med bakgrunn i variablene alder, kjønn og geografi over tre perioder for å se utviklingen over tid. Haugesund og Øygarden ble brukt for å sammenlikne utviklingen i Karmøy kommune med andre sammenliknbare kommuner. Vi har også sammenliknet Karmøy kommunestyret på bakgrunn av kjønn og alder med et nasjonalt gjennomsnitt.

Kommunene Haugesund og Øygarden har blitt valgt ut som sammenlignbare kommuner basert på KOSTRA, som er Statistisk Sentralbyrå sin inndeling av kommuner basert på folkemengde og økonomiske rammebetingelser (Statistisk Sentralbyrå 2022). Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune er alle i gruppe 10. Videre er Haugesund kommune utvalgt da det er en jevnstor kommune i samme region som Karmøy kommune, med kort geografisk avstand. Kommunene deler også i stor grad samme bo- og arbeidsmarked til tross for store kulturelle forskjeller. Øygarden kommune er som Karmøy i stor grad et øysamfunn med sterk by- og bygdetilhørighet. Videre har Øygarden et relativt likt næringsliv som Karmøy kommune.

Ettersom vi har sett på fullstendige tall for de siste tre kommunestyreperiodene, kan dataene våre regnes som både representative og signifikante. Tallene har blitt målt opp mot stemmeberettiget

befolkning, som ikke er representativt for samfunnet som helhet. Likevel baserer vår analyse seg på de som har mulighet til å direkte påvirke og delta i den politiske sfære, hvor man må være myndig for å delta.

Spørreundersøkelser

Vi har gjennomført to spørreundersøkelser som en del av kartleggingen vår. Den ene er rettet mot befolkningen i Karmøy kommune for å gi oss et helhetlig inntrykk av hvilke tanker befolkningen har rundt engasjement, tillit og representasjon. Vi fikk totalt 152 svar, som ikke er et representativt eller signifikant resultat for en kommune med over 42 000 innbyggere. Spørreundersøkelsen har derfor blitt brukt som en pekepinn på hvilke fokusområder vi skulle ha for videre arbeid. Respondentene har blitt spurt om deres kjennskap til og inntrykk av Karmøypolitikken, samt deres engasjement for å stemme ved kommunevalget 2023 eller stille til valg. For å spre undersøkelsen har vi benyttet oss av sosiale medier, egne bekjentskap og kommunens nettside hvor undersøkelsen ble publisert.

Den andre er rettet mot ansatte i administrasjonen for å sikre en bedre forståelse av forholdet mellom de folkevalgte og administrasjonen. Ettersom arbeidet vårt med denne rapporten tar sted på sommeren, midt i fellesferien, har vi ikke fått særlig mange svar. Vi fikk totalt seks svar fra alle de ulike etatene i kommunen. Resultatet fra denne undersøkelsen er derfor heller ikke representativt eller signifikant, og har blitt brukt til samme formål som den andre spørreundersøkelsen. Den ble ved hjelp av ansatte i administrasjonen sendt rundt på mail til aktuelle respondenter. Undersøkelsen tar for seg forholdet mellom de folkevalgte og ansatte i de ulike etatene i kommunens administrasjon. Respondentene fikk også mulighet til å selv utdype om eventuelle forbedringspotensialer.

Analyse

Analysen vår baserer seg på tidligere forskning på norske kommuner. For å sikre at resultatene er generaliserbare for Karmøy kommune, har vi forsikret oss om å bruke kilder hvor utvalget er representativt for universet den representerer.

Representasjon

Politisk representasjon kan deles inn i to kategorier. Deskriptiv representasjon viser til de ulike egenskapene eller sosiodemografiske kjennetegnene ved velgerne og representantene (Seegard og Rommetvedt 2021, 173). Eksempler på dette kan være alder, kjønn, geografisk bakgrunn og utdanning. Substansiell representasjon kan også kalles meningsrepresentasjon, og dreier seg om holdninger til politiske saker og ideologi. I et demokratisk samfunn er både deskriptiv og substansiell representasjon vesentlig. Deskriptiv representasjon er særlig betydningsfull, da den er knyttet til de folkevalgtes erfaringer, interesser og synspunkter, og underbygger demokratisk legitimitet. Høy deskriptiv representasjon tilrettelegger for at velgerne føler større tilhørighet til de folkevalgte, som videre øker graden av tillit til de folkevalgte. Velgere anser alle former for deskriptiv representasjon som viktig, spesielt på bakgrunn av alder, kjønn, etnisitet og geografi. Geografi, da spesielt at folkevalgte fra sin by eller bygd er representert i kommunestyret og kommuneledelsen, veier tyngst (Seegard og Rommetvedt 2021, 196).

Tillit

Politisk tillit og politisk deltakelse påvirker hverandre gjensidig. Politisk tillit kan defineres som troen på at politiske aktører og institusjoner ivaretar innbyggernes interesser og ikke ønsker å skade innbyggerne (Winsvold 2021, 231). Politisk deltakelse er erfaringer tillit knyttes opp mot. Gode erfaringer og følelsen av å bli sett og lyttet til, er derfor faktorer som kan øke graden av politisk tillit. På den andre siden kan negative erfaringer som å ikke bli sett eller hørt, svekke graden av tillit.

Videre er kommunestørrelse og tilknytning til et sosialt fellesskap en avgjørende faktor for graden av tillit, både i befolkningen og i kommuneledelsen. Tidligere studier viser at tilliten er høyere i små politiske enheter enn i store. I større kommuner hvor befolkningen er spredt ut over flere tettsteder, vil det sosiale fellesskapet regnes som egen bygd eller lignende, mens kommuner med en sentralisert befolkning, vil føle en større tilhørighet til kommunen generelt (Winsvold 2021, 238). Det kan derfor tenkes at folk har høyere tillit til de politiske aktørene og institusjonene som holder til i sitt nærområde. Tilliten til de folkevalgte, administrasjonen og ordfører er også avhengig av opplevd tilhørighet. Dersom kommuneledelsen distanseres fra befolkningen gjennom negativ mediedekning eller lignende, vil tilliten til de folkevalgte svekkes.

Rekruttering og motivasjon

Til tross for at politiske verv ikke kan sammenliknes med en «sivil» jobb, vil de samme psykologiske prosessene og faktorene som påvirker motivasjon, kultur og evnen til samarbeid være førende for hvorvidt den enkelte opplever arbeidet som givende. Et velfungerende lokaldemokrati er avhengig av god lokalpolitisk styring, og god lokalpolitisk styring er avhengig av engasjerte og motiverte lokalpolitikere. En god rekrutteringsprosess, samt tiltak for å unngå frafall, er derfor meget viktig. Bradtzæg m.fl viser i rapporten «Lokalpolitikeres arbeidsvilkår og lokaldemokratiet» at menn blir spurt i større grad enn kvinner, høyt utdannende oftere enn lavt utdannede, og de med et generelt stort nettverk oftere enn de uten nettverk til å engasjere seg i lokalpolitikk (2022, 25). Tidligere forskning viser at den viktigste kanalen for rekruttering av unge folkevalgte er politiske partier. Likevel har svært få unge i aldersgruppen 18 til 30 år rukket å etablere et sterkt bånd til noe politisk parti (Berglund 2007, 19). Partipolitisk uavhengige arenaer, som Ungdomsrådet, fungerer godt for å introdusere det politiske miljøet i kommunen til de unge. Samtidig vil partiene ha muligheten til å bli kjent med hvilke politiske ressurser ungdommen i kommunen har. Videre vises det til at ulike barrierer gjør seg gjeldende ved ulike stadier i livet ved frafall. Likevel er sannsynligheten for å gi seg størst i løpet av den første perioden dersom organiseringen og arbeidsoppgavene oppleves som meningsløse, mens høy grad av tilhørighet til organisasjonen øker sjansene for å fortsette (Bradtzæg m.fl 2022, 26). Forventningsavklaring og motivasjon er derfor avgjørende for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet, både for de folkevalgte og administrasjonen.

Handlingsrom

Rollen som folkevalgt har som et resultat av statlige føringer og faglig skjønn blant lokal administrasjon, profesjonelle tjenesteytere og lokalt organisasjonsliv endret seg over tid. Det politiske handlingsrommet vil derfor oppleves noe annerledes enn tidligere, som videre kan påvirke graden av tillit til den lokale administrasjonen. Sterkere statlig styring trekkes frem som en utfordring (Bradtzæg m.fl 2022, 54). Krav til tjenester, bemanningsnormer og statlige reformer som ikke er fullfinansiert gjør at kommunen gjerne må kutte i midler på andre områder, og dermed legger begrensninger på hvilken politikk lokalpolitikere kan vedta. Dersom saksutredningene er lange, med mange vedlegg, som resulterer i en ensidig konklusjon, vil det

være vanskelig for politikerne å finne alternative løsninger. Konkrete og oversiktlige saksutredninger, med tydelige alternativer politikerne kan ta stilling til anses derfor som en bedre løsning. Samtidig kan politikerne generelt bli tydeligere i sine bestillinger av saksutredninger til administrasjonen. Et velfungerende samarbeid mellom de folkevalgte og administrasjonen er derfor avgjørende for å sikre god saksbehandling og høy grad av tillit mellom dem.

På generelt grunnlag spiller alder og erfaring størst rolle i hvor stor grad politikere er tilfreds med hvor stor grad administrasjonen synliggjør handlingsrommet. Eldre og etablerte politikere ser i større grad enn unge og nye politikere hvordan de best mulig kan utnytte det politiske handlingsrommet (Bradtzæg m.fl 2022, 62).

Ved et høyt antall politiske saker og omfattende saksdokumenter, er det avgjørende at de folkevalgte opparbeider seg en god arbeidsstrategi for å gjennomføre vervet sitt på best mulig måte. I store og mellomstore kommuner er det vanlig å frikjøpe politikere for å jobbe med politikk, da kompliserte og lange saksutredninger er krevende å sette seg inn i som fritidspolitiker. Eksempler på frikjøpte politikere kan være utvalgsledere, formannskapsmedlemmer og gruppeledere (Bradtzæg m.fl 2022, 55).

Tillit avler tillit. Kommunesektorens organisasjon legger i sin rapport «Styrket lederskap i kommunal sektor» frem hva som kjennetegner et godt samarbeidsmiljø mellom de folkevalgte og administrasjonen (Øgård m.fl 2021, 43). Et godt politisk klima bygger på en åpen, tolerant og lite polarisert kultur hvor de to gruppene har god forståelse for hverandres roller og har tillit til hverandre. Videre blir de uformelle møtearenaene fremhevet som en positiv faktor for tilrettelegging for samarbeid. Til tross for at folkevalgte ikke kan regnes som «normale arbeidstakere», vil organisasjonsteori- og analyse være gode virkemidler for å tilrettelegge for et godt klima hvor tilliten mellom alle grupper er høy. Eksempler på organisasjonsanalyse som kan være nyttig er å lytte til de ansatte, samt å involvere de ansatte i alle ledd (Steiro og Steiro 2016, 25). Dersom man skal trekke paralleller til samspillet mellom de folkevalgte og administrasjonen vil det være gunstig å ha en åpen dialog gruppene imellom, i tillegg til å informere om hvordan administrasjonen opererer for å sikre god rolleforståelse og tillit til arbeidet deres.

Arbeidsvilkår

De folkevalgtes arbeidsvilkår har stor betydning for å sikre høy rekruttering og motivasjon for videre arbeid som lokalpolitikere. Her skiller man mellom formelle og uformelle faktorer.

Organisatoriske miljøfaktorer som organisering av det politiske arbeidet, godtgjøring, møtetidspunkter, arbeidstid og opplæring regnes som formelle arbeidsvilkår. Andre faktorer som det sosiale klimaet, rollekonflikter, opplevelsen av stress, muligheten for innflytelse, kontroll over arbeidet og så videre kan knyttes til det psykososiale arbeidsmiljøet, og regnes som uformelle arbeidsvilkår.

I store og mellomstore kommuner er det vanlig med et eget opplegg for folkevalgtopplæring i tillegg til KS folkevalgtprogram. Opplæringen er gjerne spesialtilpasset den politiske organiseringen i kommunen. Noen kommuner benytter seg av et modulbasert opplæringsprogram for de ulike utvalgene, kommunestyret, for ledere og nestledere og for faste medlemmer og vararepresentanter. Noe av opplæringsarbeidet blir gjennomført i form av workshops for å bygge relasjoner på tvers av de folkevalgte, partiene, og mellom de folkevalgte og administrasjonen (Bradtzæg m.fl 2022, 84). Andre kommuner uttrykker at de har en mer tilfeldig og uoverkommelig folkevalgtopplæring, hvor mye av informasjonen blir lagt frem gjennom lange presentasjoner. Folkevalgtopplæringen regnes som en viktig del av onboardingen av de folkevalgte, og kan tilrettelegge for at de folkevalgte lærer seg å bruke det politiske handlingsrommet på en god måte (Bradtzæg m.fl 2022, 85). Opplæringen bør starte på et noe grunnleggende nivå for å sikre at alle har de samme forventningene til rollen sin som folkevalgt. På denne måten vil de folkevalgte raskt kunne ta selvstendige beslutninger, samt etterlyse gode og konkrete saksutredninger fra administrasjonen.

Tidsbruk er et annet viktig middel for å tilrettelegge for deltakelse og engasjement. Pensjonister bruker mer tid på politikk enn de som er i jobb, de som jobber heltid bruker mindre tid enn de som jobber deltid, de som er i utdanning eller jobber turnus bruker mindre tid enn andre grupper. Det er minimale forskjeller i tidsbruken mellom menn og kvinner (Bradtzæg m.fl 2022, 87). Videre bruker folkevalgte med leder- og nestlederverv mer tid enn de som kun sitter som medlemmer i utvalg eller kommunestyret. Gruppeledere og formannskapsmedlemmer bruker særlig tid på forberedelser av saker, gruppemøter, formannskapsmøter og forberedelser til dette.

Tidsbruk til gjennomlesing av sakspapirer varierer i stor grad etter hvor stor partigruppene er og hvordan sakene fordeles mellom representantene (Bradtæg m.fl 2022, 89).

Folkevalgte sine opplevelser av arbeidsvilkår

Et stort flertall av folkevalgte opplever rollen som lokalpolitiker som svært givende. Et klart flertall opplever evnen til samarbeid i kommunestyret som god og at man blir behandlet med respekt av andre folkevalgte. Rundt en tredjedel av de folkevalgte opplever vervet som for tidkrevende og vanskelig å kombinere med familieliv, særlig små barn (Bradtæg m.fl 2022, 90). Flertallet foretrekker møter på dagtid da dette sikrer større grad av effektivitet og forutsigbarhet. Årsaker som trekkes fram for at møtene tar lang tid for å bli gjennomført, er lang saksliste, møteledelse og debattkultur. Til tross for at demokrati handler om å fatte beslutninger, er meningsutveksling og debatten, gjerne kalt det deliberative demokratiidealet, en svært viktig del av de folkevalgtes arbeid. Dette kan ofte føre til at møter dras ut i tid, som videre kan føre til dårligere vedtak som et resultat av slitne og trøtte politikere (Bradtæg m.fl 2022, 91). Videre trekkes dårlig samarbeid mellom de folkevalgte og administrasjonen, dårlig debattklima, interne konflikter i partiene, lav godtgjørelse og negativ mediedekning som årsaker til manglende trivsel i rollen som folkevalgt (Bradtæg m.fl 2022, 102).

Resultater

For å sikre at resultatene er presentert på en oversiktlig og ryddig måte, er aktuelle tabeller tilhørende resultatene våre, vedlagt til slutt i rapporten. Disse vil det henvises til underveis i fremleggingen av resultatene. Kildene brukt til å lage statistikk vil være kildehenvist i litteraturlisten.

Datainnsamling

Kjønn

Andelen menn og kvinner innvalgt i kommunestyret var av tilsvarende størrelser i 2011 og 2015, hvor kvinner utgjorde rundt en fjerdedel. Merk at vi ikke tar høyde for eventuelle utskiftninger hvor varamedlemmer har tatt over for fritatte representanter. Ved valget i 2019 økte andelen

kvinner betydelig, se tabell 1.1. En kvinneandel på 37,70 prosent i Karmøy kommunestyre er vesentlig nærmere gjennomsnittet nasjonalt, som er på 40,50 prosent. Fordelingen mellom menn og kvinner i stemmeberettiget befolkning har vært tilnærmet lik i alle de tre valgårene. Menn har vært overrepresentert i kommunestyret alle de tre periodene, til tross for at det er en positiv utvikling i antall kvinner.

Overvekten av menn er mulig en gjenspeiling av partienes valglister. Majoriteten av partiene har en sterk overvekt av menn på sine lister. Dersom vi begrenser oss til topp ti-kandidater, er fordelingen generelt jevnere. Dette gjelder også for de kumulerte kandidatene. Når vi ser på utviklingen over tid, kan det i mange tilfeller fremstå mer eller mindre tilfeldig om det er en overvekt av kvinnelige eller mannlige kumulerte kandidater på valglistene. Basert på topp ti- og kumulerte kandidater er det noe overraskende at skjevfordelingen er stor blant de innvalgte representantene i kommunestyret, se tabell 1.2.

I de sammenliknbare kommunene Haugesund og Øygarden er det et annet bilde. Haugesund har hatt en jevnere kjønnsfordeling, mens Øygarden har en større andel menn enn Karmøy i perioden 2019 til 2023, se tabell 1.3. Nasjonalt har kjønnsfordelingen vært relativt stabil med rundt 60 prosent menn og 40 prosent kvinner, se tabell 1.4. Utviklingen på landsbasis har vært en liten utvikling i retning flere kvinnelige representanter. Karmøy nærmet seg det nasjonale nivået betraktelig etter valget 2019.

Når vi sammenlikner valglistene for de tre kommunene for 2019 og 2023 kan vi se at Karmøy har en stabil fordeling mellom kvinner og menn, mens andelen kvinner i Haugesund og Øygarden synker. Øygarden har en lavere kvinneandel på valglistene enn Karmøy for 2023, se tabell 1.2. For andelen kvinner blant de topp ti høyeste kandidatene, opplever Karmøy en svak nedgang på to kvinner totalt, mens Haugesund og Øygarden har en større nedgang på henholdsvis seks og elleve kvinner. Karmøy har en betydelig lavere andel kvinner kumulert for både 2019 og 2023 i forhold til Haugesund og Øygarden.

Alder

For å undersøke alderssammensetningen i kommunestyret og på valglistene, har vi delt universet inn i fire alderskategorier:

1. 18-30
2. 30-40
3. 40-60
4. 60+

Ved alle de tre kommunestyrevalgene 2011, 2015 og 2019 ble ingen representanter i aldersgruppen 18-30 valgt inn, se tabell 2.1. Denne aldersgruppen, som utgjør rundt en femtedel av befolkningen, er ikke representert i det hele tatt. Vi ser en negativ utvikling i aldersgruppen 30-40, som har halvert seg i kommunestyret fra 2011 til 2015 og 2019. Aldersgruppen 40-60 er sterkt overrepresentert med en dobbel så stor gruppe i kommunestyret i forhold til aldersgruppens størrelse i befolkningen. De over 60 år er best representert i forhold til aldersgruppens størrelse i befolkningen, til tross for at også de er underrepresenterte, særlig i 2011 og 2019.

Aldersgruppen 40-60 er generelt godt representert på de aller fleste valglistene, se tabell 2.2. Dette gjelder totalt, innenfor topp ti og blant kumulerte kandidater. Det er verdt å merke seg at kun to kandidater i aldersgruppen 18-30 var kumulerte i 2011, ingen i 2015, tre i 2019 og fire i 2023. Begge de to yngste aldersgruppene ser ut til å ha få listekandidater, særlig for den yngste aldersgruppen 18-30. Aldersfordelingen i kommunestyret de tre periodene fra 2011 til 2023 er derfor ikke overraskende når valglistene tas i betraktning.

Sammenlignet med Haugesund og Øygarden, ser vi samme tendens etter valget i 2019, med sterk overrepresentasjon av aldersgruppen 40-60 og manglende representasjon av de andre aldersgruppene, se tabell 2.3. Skjevheten er likevel sterkere i Karmøy, med et unntak av aldersgruppen 60+, med kun to prosentpoeng i differanse til de to andre kommunene. Haugesund skiller seg fra Karmøy i perioden 2015 til 2019 ved at de yngre aldersgruppene er vesentlig sterkere representert. Disse aldersgruppene er svakere representert i Karmøy enn for landet som helhet, se tabell 2.4. Sammenlikner vi tallene for Karmøy kommune med landet som helhet ser vi at det er aldersgruppen 60+ som ligger nærmest det nasjonale nivået. Den yngste aldersgruppen, 18-30, skiller seg klart ut med ingen innvalgte representanter i Karmøy. På landsbasis er det en svak utvikling hvor andelen innvalgte i denne gruppen øker. Aldersgruppen 40-60 har en

vesentlig større andel innvalgte representanter i Karmøy. Her er den nasjonale trenden at gruppen er blitt noe mindre representert over tid. Dette er motsatt at hva som har skjedd i Karmøy, hvor aldersgruppen har økt betydelig i størrelse.

For valglistene 2019 og 2023 har de tre kommunene stort sett lik fordeling mellom de ulike aldersgruppene. Karmøy har en noe større representasjon for aldersgruppen 40-60, og lavere for aldersgruppen 60+, se tabell 2.2. Til tross for dette har Haugesund og Øygarden vesentlig flere innvalgte folkevalgte i aldersgruppene 18-30 og 30-40, som kan tyde på at det finnes flere unge etablerte politikere i Haugesund og Øygarden.

Geografi

Merk at vi bruker de syv nåværende stemmekretsene som kategorier. Ved kommunestyrevalget i 2011 var det tjuen stemmekretser. Vi har valgt å se stemmekretsene som har blitt slått sammen under ett. Dette har vi gjort for å kunne sammenlikne geografisk fordeling av representanter og kandidater på tvers av de tre siste kommunestyreperiodene. Vi ser at fordelingen av listekandidater har holdt seg relativt stabil. Det er to unntak. Kopervik har hatt en jevn reduksjon i antall representanter, fra ti innvalgte representanter i 2011 til syv i 2019. Norheim hadde et toppunkt på elleve representanter i 2015, med åtte representanter i 2011 og syv i 2019. Utover dette har hver valgkrets hatt et sprik på maks to innvalgte representanter, se tabell 3.1.

Antall stemmeberettigede per valgkrets har vært svært lik i både 2015 og 2019. Det mest oppsiktsvekkende ved disse tallene er at Veavågen ser ut til å være sterkt overrepresentert i kommunestyret. I 2015 er andelen representanter i kommunestyret omtrent dobbel så stor i forhold til andelen av stemmeberettiget befolkning, og i 2019 er prosenten enda høyere. Både Skudeneshavn og Åkrehamn var underrepresentert i 2015, noe som bedret seg etter valget 2019. For Kopervik og Norheim var tendensen motsatt. Dette åpner for muligheten for at hva som blir presentert på valglistene er avgjørende for sammensetningen av kommunestyret. Ved alle de tre kommunestyreperiodene er det stemmekretsene Kopervik og Åkrehamn som har flest representanter på valglistene. Veavågen er valgkretsen med færrest antall kandidater totalt for 2011, 2015 og 2019, se tabell 3.1. Stemmekretsen skiller seg ikke ut for topp ti og kumulerte

kandidater. Dette viser at kandidater fra Veavågen får mange slengere og personstemmer, og at geografisk tilhørighet er viktig for velgernes stemmegivning.

Stemmetillegg

Stemmetillegg kan være avgjørende for sammensetningen av kommunestyret. Vi har tatt for oss de fem øverste plasseringene på valglistene og sammenliknet dem med det endelige valgresultatet hvor stemmetillegget er utregnet. Vi har valgt å ikke skille mellom kumulering, kryss og slengere, da det er summen av disse som avgjør kandidatens endelige plassering. Vi har særlig fokusert på de kandidatene som har stått utenfor topp ti på valglistene, for så å havne på topp fem etter valget. Vi ser en negativ utvikling i antall kandidater som har blitt løftet fra under topp ti til topp fem. I 2011 gjaldt det fjorten kandidater, syv i 2015 og fire i 2019. Det er likevel en del endringer lengre ned på valglistene. Dette viser at stemmetillegg har betydning for sammensetningen av kommunestyret, til tross for at det er færre og færre store forflytninger på valglistene.

Stemmeatferd

På bakgrunn av utviklingen vi har sett fra 2011 til 2019, kan vi anta at skjevfordelingen mellom aldersgruppene blir større. Vi ser en større konsentrering av representanter i aldersgruppen 40-60 som går på bekostning av representasjon i de andre aldersgruppene. Videre ser vi en positiv trend gjeldende kjønnsfordelingen i kommunestyret. Etter valget i 2019 økte kvinneandelen betydelig. Dette kan være et resultat av den tverrpolitiske kampanjen «kryss en kvinne». Fordelingen av representanter etter stemmekretsen virker mer tilfeldig og har ingen tydelig trend, med unntak av høy representasjon av representanter fra Veavågen. Fordelingen av listekandidater virker også noe tilfeldig, som gjør det vanskelig å anta noe om hvilke stemmekretser som vil bli best representert etter valget i 2023. En tanke kan være at fordelingen mellom representanter etter stemmekrets kan formes etter hvilke enkeltsaker som preger valgkampen og det politiske bildet i tiden før valget.

Aldersfordelingen på valglistene for 2023 i Karmøy, Haugesund og Øygarden har noen likheter. Karmøy har den høyeste andelen kandidater i aldersgruppen 40-60, og har en relativt lik valgliste

som i 2019. Dette gjør at Karmøy i 2023 er bedre representert på bakgrunn av både kjønn og alder enn Øygarden. Haugesund er noe bedre representert på bakgrunn av kjønn enn hva Karmøy er, se tabell 1.2 og 2.2. Valglistene kan være viktige for å sikre bred representasjon. Listene har i Karmøy kommune vært noe skjevfordelt over tid, på bakgrunn av både alder og kjønn. Dersom valglistene hadde vært mer representativt for befolkningssammensetningen, ville trolig det samme vært tilfellet i kommunestyret. Velgerne ville hatt mulighet til å stemme på et større utvalg kandidater med ulik demografisk bakgrunn.

Intervju med lokale politikere

Engasjement

Blant politikerne som stiller til gjenvalg er hovedårsaken at de ønsker å påvirke lokalsamfunnet på en positiv måte. Flere forteller at de ønsker å hjelpe nye lokalpolitikere opp og frem, men fremdeles ønsker å bidra på grunn av et brennende og stort engasjement. Noen av respondentene ytrer et ønske om å stå lengre nede på listene som et resultat av mangel på tid. Andre respondenter som ikke stiller til gjenvalg begrunner valget med interne problemer i partiene, eller en generell negativ opplevelse av å sitte i kommunestyret den siste perioden.

Rekruttering og synliggjøring

De aller fleste respondentene forteller at de i første omgang ble spurt av partiet om de ønsket å stille på valgliste. For noen var dette det første møte med lokalpolitikk. Andre hadde vært medlemmer av partiet en periode uten å stå på valgliste tidligere. En stor andel av respondentene var motiverte for å stå på liste, eller følte en forpliktelse overfor partiet og velgerne. Et lite fåtall var i tvil, og brukte en periode til å tenke over det, som ble begrunnet med tidsbruk og hensyn til familie.

Flere av respondentene fremmer viktigheten av å møte velgerne under valgkamparbeidet, gjerne på stand eller i nærmiljøet. Noen av respondentene fremhever kampanjearbeid. Tre av respondentene som ikke er valgt inn i dagens kommunestyre tar del i kampanjen «vi under 40». To av syv kvinner som sitter i nåværende kommunestyre deltok i «kryss en kvinne» kampanjen.

Sosiale medier nevnes spesielt for å promotere eget parti og person. Flere av respondentene nevner også viktigheten av å synliggjøre seg selv og partiet i tradisjonelle medier som Haugesunds Avis og Karmøynytt.

Videre er det et stort sprik i respondentenes tanker rundt stemmetillegg. Tilhengerne av stemmetillegg mener det kan være et positivt virkemiddel for å sikre en kommunestyregruppe som fungerer godt sammen, og kan være stor motivasjon for rekruttering av enkelte samfunnsgrupper. Motstanderne peker på at det skal være opp til velgerne å avgjøre hvem som blir valgt inn i kommunestyret og at engasjerte kandidater mister plassen sin til mer etablerte politikere som nødvendigvis ikke har det samme engasjementet.

Kultur

Politikerne er i stor grad kjent med at Karmøypolitikken har et dårlig rykte utad, men delt i spørsmålet om hvorvidt dette er fortjent. Det er bred enighet om at politikken er konfliktfull. Flere beskriver det som kaotisk og ineffektivt. Andre negative skildringer er «konservativt» og «liten vilje til endring». På den andre siden beskriver enkelte politikken som spennende, og opplever at det er en god tone mellom de folkevalgte. De yngre kandidatene trekker frem mangelen på representasjon og engasjement blant egen generasjon som en utfordring.

Det er en generell oppfatning blant respondentene om at ytringsklimaet, særlig i kommunestyret, kan være hardt til tider. Respondentene er uenige om hvorvidt dette er et problem. Flere av respondentene beskriver en krenkelseskultur med harde utspill som går ut over motivasjonen, særlig da de mer uerfarne og yngre politikerne. Enkelte har vært i tvil om hvorvidt de ønsker å stille til valg med bakgrunn i denne problematikken. Andre vektlegger viktigheten av ytringsfriheten, og beskriver en kultur hvor terskelen har blitt lavere for å føle seg krenket. De fleste av respondentene er komfortable med å ta ordet i kommunestyresalen. Flere er likevel kjent med at enkelte folkevalgte kvier seg for å gå på talerstolen, med bakgrunn i manglende erfaring og usikkerhet rundt spisse replikker fra mer erfarne og respekterte folkevalgte.

Vi ser en gjennomgående oppfatning av at partibytter og utmeldinger midt i en kommunestyreperiode er uheldig. Majoriteten av respondentene mener det er et bedre alternativ å

forbli uavhengig en god stund etter utmelding av et parti, heller enn å melde seg inn i et nytt. Lojaliteten til velgerne og partiprogrammet man er valgt inn på har et særlig fokus her. Likevel uttrykker flere av respondentene forståelse for at interne konflikter kan være en personlig påkjenning og rimelig grunn for utmelding. En gruppe respondenter mener partiene bør ha et større fokus på kommunikasjon og åpenhet, slik at terskelen for utmelding blir høyere.

Respondentene har delte oppfatninger av forholdet mellom de folkevalgte og administrasjonen. Noen av respondentene mener administrasjonen har for stor innflytelse overfor de folkevalgte, og at oppfølgingen av saker vedtatt i kommunestyre er treg og ineffektiv. Andre uttrykker at forholdet er godt, og at administrasjonens kompetanse ikke respekteres i stor nok grad. Flere av respondentene ønsker større innsikt i og forståelse for administrasjonens arbeid, og tror at dette vil sikre et bedre forhold mellom de to partene.

Motivasjon

Samtlige representanter uttrykker at kommunestyremøtene er lange og ineffektive. Det er likevel store uenigheter om hvilke tiltak som ville bedret dagens situasjon. Et stort flertall nevner likevel at tiltakene som ble satt i verks innværende periode har effektivisert møtene i stor grad. Møtene er flyttet fra kl. 18.00 til 16.30, med siste sak påbegynt kl. 21.00. Tidligere kunne møtene gjerne vare til 23.00 som skapte uforutsigbarhet, særlig for de folkevalgte med små barn hjemme. Noen av respondentene mener saker tar lang tid å behandle ettersom mange vil opp på talerstolen, gjerne for å si det samme som andre folkevalgte. Videre er det stor enighet om at saksmengden er stor, og at det er mye å lese seg opp på i forkant av møter i kommunestyret, formannskapet og utvalg. Tiltak som nevnes med tanke på dette er redusert taletid, flere møter mellom gruppelederne og større samhandling på tvers av partiene. Mer konsekvent bruk av og mer kortfattede sammendrag i saksdokumentene nevnes av flere.

Flertallet av våre respondenter ønsker at kommunestyremøtene flyttes til dagtid. Dette begrunnes først og fremst med viktigheten av forutsigbarhet som folkevalgt. Dersom møtene faller innenfor normal arbeidstid vil de folkevalgte være mer opplagt under møtene, ha mulighet til å planlegge rundt familieliv og dermed sikre større grad av representasjon. Et fåtall av respondentene er skeptiske til kommunestyremøter på dagtid da de jobber i privat sektor, og ikke har muligheten til

å ta seg fri fra jobb for politisk arbeid uten å måtte ta igjen for tapt arbeidstid på et annet tidspunkt. Begge gruppene har god forståelse for hverandres begrunnelse for valg av tidspunkt for møter. Videre blir det uttrykket et ønske fra et fåtall respondenter om å redusere antall kulturelle innslag, samt å effektivisere orienteringer i forkant av møtet.

Representasjon og struktur i partiene

Et flertall av partiene har uttalt at de har et fokus på variasjon av kandidater til valglister for å tilrettelegge for bred representasjon i kommunestyret. Enkelte partier gjør bestemte grep for å løfte yngre og kvinnelige kandidater frem.

De fleste partiene avgjør på gruppemøtene i forkant av kommunestyremøtene hvem som skal holde hovedinnlegg på vegne av partiet i de ulike sakene. Ofte er det gruppeleder som trekkes frem, med mindre det er andre representanter som er mer naturlige valg i enkelte saker. Her nevnes folkevalgte med yrkesfaglig bakgrunn eller folkevalgte som sitter i utvalget som først behandlet saken. Videre er det ulik kultur for hvor slavisk man holder seg til planen om hvem som skal holde innlegg. Hos flere av partiene er det aksept for at flere representanter tar ordet i samme sak, til tross for at en annen representant holder hovedinnlegget.

Annet

Ved slutten av alle intervju har vi spurt respondentene om det er noe annet de anser som viktig å ta stilling til eller ønsker å legge frem. Her er det flere tema som går igjen. Flere av respondentene vektlegger media og mediedekning, at det er en skjevfordeling mellom hvor mye oppmerksomhet de ulike partiene får. Ønsket om økt samarbeid på tvers av partiene i kommunestyret er også et gjentakende tema. Enkelte peker på at partiene bør bli flinkere på å inkludere lokallaget i gruppemøter, utvalg og annet politisk arbeid. Et eksempel på dette er muligheten for å plassere vararepresentanter i utvalg, som enkelte partier allerede praktiserer. På denne måten vil arbeidsfordelingen bli spredt ut på flere representanter, som vil være særlig positivt for de mindre partiene representert i kommunestyret. Et annet tema ofte nevnt, er liten grad av informasjon rundt og lav godtgjørelse. Noen nevner at økt godtgjørelse ikke nødvendig er

vesentlig for å rekruttere flere inn i lokalpolitikken, men sikre at de som engasjerer seg ikke skal lide økonomiske tap som et resultat av å være politisk engasjerte og aktive.

Spørreundersøkelsene

Ettersom resultatene fra spørreundersøkelsene ikke er signifikante, vil de ikke bli gjennomgått i stor detalj. Det er likevel flere trender som er verdt å ta til videre etterretning.

Befolkningen i Karmøy kommune

Vi ser et betydelig flertall kvinnelige respondenter på rundt 63,00 prosent. En stor overvekt tilhører også de midterste og eldre aldersgruppene, hvor rundt halvparten er mellom 40-60 år.

Respondentenes beskrivelse av befolkningen i kommunen er svært varierende med både positive og negative ladede ord. Noen av beskrivelsene som går igjen er lokalpatriotisme og tradisjon. Klare positive beskrivelser er blant annet vennlighet, stolthet og engasjement. Noen negative beskrivelser er gammeldage og brautende. Beskrivelsene er i et stort flertall positive.

Beskrivelser av Karmøypolitikken derimot, er noe mer negativt ladde. Her går stikkord som konflikt, uenighet og fravær av mangfold igjen. Det blir også nevnt positive egenskaper som handlekraftig, ansvarlig og fremoverlent.

En stor andel av respondentene oppgir at de har god eller svært god kjennskap til politikken i kommunen. 89,00 prosent av respondentene har planer om å delta ved det kommende kommunevalget høsten 2023. Dette er et vesentlig høyere tall enn hva som er trenden for andelen som har stemt ved de tidligere lokalvalgene. En forklaring kan være at de som har svart på undersøkelsen er over gjennomsnittet engasjerte og interesserte i politikk. Respondentene er svært delt i oppfatningen av hvor godt representert og likestilt de føler seg, både i samfunnet generelt og kommunestyret.

Ansatte i kommunens administrasjon

Resultatet viser delte oppfatninger rundt forholdet mellom de ansatte og de folkevalgte. Rundt halvparten mener forholdet er konstruktivt. Dette er trolig grunnet deres ulike bakgrunn fra de

ulike etatene. Alle etatene er representert i undersøkelsen. Det er likevel bred enighet om at den gjensidige tilliten bør styrkes ved å etablere større felles forståelse for utfordringene kommunen møter. Negativ dekning av kommunen i media er samtlige respondenter enige om at er en utfordring. Flere nevner også at både ansatte i administrasjonen og de folkevalgte har et ansvar for å bedre gjensidig forståelse og samarbeid.

Analysen overføringsverdi og tiltak

Ut ifra analysenes resultater har vi i denne delen forsøkt å summere opp noen anbefalinger med tanke på å øke graden av engasjement, tillit og representasjon i kommunen. Disse er som følger:

- Heve minimumsbeløpet for godtgjørelse.

Lokalpolitisk engasjement er i stor grad basert på frivillighet, da det er få frikjøpte politikere i Karmøy kommune. Vi anbefaler ikke å heve minimumsbeløpet for godtgjørelse for at den økonomiske gevinsten skal bli større, men for å sikre at frivillig engasjement ikke skal føre til økonomiske tap. Til tross for at de folkevalgte har krav på tapt arbeidsfortjeneste, kjøregodtgjørelse og stedfortreder til omsorgsoppgaver, er det få av de folkevalgte som benytter seg av disse ordningene. I perioden 2019-2023 var det kun to kommunestyrerepresentanter som benyttet seg av sistnevnte. Samtidig etterlyste flere av intervjuobjektene våre en slik ordning, noe som kan tyde på mangelfull informasjon. Kontinuerlig og god informasjonsflyt rundt godtgjørelse for de folkevalgte er avgjørende for å sikre god representasjon. Noen av intervjuobjektene våre uttrykket at det å være folkevalgt har blitt et økonomisk tapsprosjekt og at godtgjørelsen ikke speiler arbeidet de gjør. Dette kan i ytterste konsekvens resultere i at folkevalgte gir seg som et resultat av trang økonomi.

- Flere møter på dagtid.

Møter på dagtid vil sikre bredere representasjon, særlig blant de yngre aldersgruppene, som er dårligst representert i Karmøy kommune. Dette vil sikre en forutsigbarhet unge voksne, spesielt småbarnsforeldre og enslige forsørgere, er avhengig av. Flertallet av våre intervjuobjekter ønsker at kommunestyremøtene skal holdes på dagtid, med faste tidspunkter for start og slutt. Likevel er det flere utfordringer ved å holde politiske møter på dagtid. Ansatte i privat sektor og selvstendig

næringsdrivende uttrykker skepsis rundt møter på dagtid. Vi anbefaler derfor å flytte deler av de politiske møtene på dagtid. Dette kan være utvalg som utvalg for oppvekst og kultur eller helse og omsorg, hvor småbarnsforeldre og pensjonister gjerne er særlig engasjerte. På denne måten kan de folkevalgte fordele posisjoner etter evne og kapasitet.

Et annet virkemiddel for å sikre større forutsigbarhet for de folkevalgte er å bruke vararepresentantene i større grad, gjerne i utvalg og saksforberedelse til gruppemøter. Dette sikrer at arbeidsmengden til den enkelte folkevalgte, særlig i de mindre partiene, reduseres.

- Nærpolitiske tiltak.

Et økende gap mellom politikere og befolkningen kan virke hemmende for deltakelse og engasjement. Nærpolitiske tiltak vil stimulere lokaldemokratiet og øke graden av tillit, engasjement og representasjon. Eksempler på nærpolitiske tiltak er workshops og kampanjer rundt aktuelle temaer som likestilling, frivillig engasjement og politikk, samt større informasjonsflyt rundt politikernes og administrasjonens arbeid med mer.

Videre er det viktig å møte befolkningen på de arenaene de opererer i. Dette kan være idrettslag, kulturhus, skole, barnehage, kafeer og så videre. Flere av intervjuobjektene våre nevner blant annet politikerbesøk i skolen, workshops med partier og andre organisasjoner på kafeer og kulturhus. Et større fokus på disse temaene i tidlig alder vil gi et bedre utgangspunkt for rekruttering av fremtidige folkevalgte.

- Bevisstgjøring rundt informasjon og rekruttering.

Tidligere forskning viser at partier er den viktigste aktøren for rekruttering til lokalpolitikken. Ved kommunestyrevalget 2019 gikk kvinneandelen i Karmøy kommunestyre betydelig opp. Til tross for at det er vanskelig å konstatere, kan vi anta at kampanjen «kryss en kvinne» var en av årsakene til dette. Det er fire år mellom hvert kommunestyrevalg. Dersom disse kampanjene ikke er godt nok etablert over lengre tid, vil velgerne trolig fortsette å stemme som tidligere. Vi anbefaler derfor partiene til å fortsette med å gjøre bevisste valg for å sikre bred og god representasjon.

Videre anbefaler vi kommunen å bevisst spre informasjon og kunnskap om betydningen av et representativt og åpent samfunn hvor terskelen for å delta er lav. På samme måte kan også arbeidet til politikerne deles i større grad med befolkningen. Hva gjør egentlig lokale politikere, hvordan fungerer kommunestyremøter, hva er de forskjellige utvalgene og hva er de folkevalgtes rolle og så videre. Digitale plattformer og digitalisering er et viktig virkemiddel for å nå ut til særlig de unge, og bør brukes mer aktivt.

- Forbedre og spisse folkevalgtopplæringen.

Folkevalgtopplæringen er for mange det første møtet med administrasjonen og andre folkevalgte. Som ny i politikken er det krevende å sette seg inn i alt rollen som folkevalgt innebærer. Vi anbefaler derfor å forbedre folkevalgtopplæringen for å sikre en helhetlig opplæring som omhandler det praktiske rundt å være folkevalgt.

Samtidig er det viktig med et godt samarbeidsmiljø blant de folkevalgte, men også mellom de folkevalgte og administrasjonen. Folkevalgtopplæringen bør derfor inkludere sosiale arrangementer for å bygge relasjoner. Opplæringen bør tilpasses de ulike gruppene politikere utgjør slik at alle opplever den som nyttig. Digitale verktøy som en app eller modulbaserte kurs vil gjøre opplæringen tilgjengelig for alle politikere, samtidig som de vil ha mulighet til å gjennomføre kurset til enhver tid dersom de trenger en oppfriskning underveis i perioden.

- Forenkling av saksfremlegg.

Å forenkle saksfremlegg har sine utfordringer. Saksbehandlere i administrasjonen forsøker å skrive sakene sine så konsise som mulig. Likevel tror vi at en mer konsekvent bruk av sammendrag er et virkemiddel som vil effektivisere politiske møter i kommunen. Sammendragene kan gjerne ha formen «I denne saken skal politikere ta stilling til/avgjøre om ...». Dersom sammendraget ikke er mulig å korte ned til for eksempel en halv side, kan saksbehandler presisere dette i teksten. Dette vil gjøre det lettere for politikere å prioritere hvilke saker de må lese mer i dybden, samt forstå hovedtrekkene i saken. Dette vil gjøre det spesielt lettere for de mindre partiene i kommunestyret som ikke kan fordele saker til hvert enkelt møte mellom flere representanter.

Dagens kommunestyremøter varer lenge og har lange sakslister. Hovedutvalgene har en dypere forståelse og bredere kunnskap om saker som angår temaer utvalget gjelder for enn hva kommunestyret har. Vi anbefaler derfor å delegere flere saker til utvalgene for å redusere antall saker som blir behandlet i kommunestyret. Dette vil effektivisere møtene i stor grad.

Et annet tiltak kan være å forenkle språket for å sikre at politikere uten den faglige kompetansen saksbehandlerne innehar forstår sakenes innhold. Kommunen har for eksempel i dag et verktøy kalt digital tvilling som kan brukes i enda større grad for å legge frem tekniske saker angående plassering av bygg, tomter og så videre.

- Tilrettelegge for et bedre psykososialt arbeidsmiljø.

Å tilrettelegge for et bedre arbeidsmiljø vil sikre større grad av samarbeid og kollegialt samhold. Forventningsavklaring og rolleforståelse er to viktige begreper i denne sammenheng. For å sikre et godt samarbeidsklima er det avgjørende at alle parter involvert har den samme forståelsen av egen og andres roller. Hva som blir forventet av de folkevalgte og av administrasjonen bør bli drøftet i fellesskap ved starten av en kommunestyreperiode, samt underveis i perioden. Videre bør det være en prosedyre for onboarding av nye folkevalgte og gruppelederne. Dette kan inkludere flere ting, som en velkomstmiljø, folkevalgtopplæring, en kontaktperson i administrasjonen eller i partiet, prosedyre for gruppeledere og så videre.

Vi vil spille videre på ideen om bruken av digitale verktøy som en app eller modulbaserte kurs, hvor all relevant informasjon ligger lett tilgjengelig for den enkelte folkevalgte. Dette kan være relevante reglement og planverk, «hvordan løse rollen som folkevalgt»-skriv, informasjonsark om hvordan de ulike utvalgene opererer og virker og så videre.

Enkelte av intervjuobjektene våre forteller om fadderordninger innad i partiet, hvor erfarne politikere har oppfølgingssamtaler med nye folkevalgte og hjelper dem med det de selv synes er utfordrende med rollen som folkevalgt. Dette praktiseres også i andre kommuner, hvor politikerne selv er svært fornøyde med ordningen. Vi oppfordrer derfor partiene til å vurdere en slik ordning.

- Etablere klare rutiner for å sikre et godt ytringsklima.

Karmøy kommune har et etisk reglement for folkevalgte i kommunen. For å sikre at dette til enhver tid blir fulgt, anbefaler vi å inkludere etisk refleksjon i større grad i administrasjonens og de folkevalgtes virke. Et tiltak er å inkludere dette i et årshjul. På denne måten vil administrasjonen og de folkevalgte med jevne mellomrom ha muligheten til å drøfte problemstillinger om mot tematikken. Dette vil trolig skape en sterkere fellesskapsfølelse og større grad av åpenhet.

Videre vil det være viktig å sikre gode og tydelige rutiner dersom noen skulle oppleve trakassering eller lignende, både innad i partiene og for de folkevalgte. Man bør også sørge for at de folkevalgte er kjent med disse rutinene.

Å ha en jevn dialog med lokale medier for å bevisstgjøre dem på deres rolle for å sikre et godt debattklima er et annet tiltak. Media virker som den fjerde statsmakt, og har et samfunnsansvar om å opplyse og informere befolkningen om det politiske spillet i kommunen. Både partiene og kommunen som helhet vil nyte godt av at politiske saker blir belyst i media på en god og ordentlig måte. Innbyggerne vil ha større insentiver for deltakelse og engasjement, da informasjonen vil være lettere tilgjengelig. Det er viktig å bemerke seg at all mediedekning ikke nødvendigvis er positiv. Sakene bør være godt belyste fra alle aktuelle synspunkt for å sikre at debatten er rettferdig og proporsjonelt representert.

Videreføring og etablering av tiltak

Folkevalgte

Basert på analysen vår tror vi tiltakene nevnt ovenfor vil gjøre det mer attraktivt å være folkevalgt i Karmøy kommune. Dersom flere engasjerer seg politisk, vil graden av representasjon øke, som videre avler engasjement og tillit. Tiltakene tilrettelegger særlig for de svakest representerte samfunnsgruppene. Om tiltakene ikke blir videreutviklet eller tatt til etterretning tror vi kommunen vil oppleve en videre negativ utvikling med bakgrunn i aldersrepresentasjon. Kommunen i sin helhet, administrasjonen og partiene kan ta aktive grep for å sikre god og bred

representasjon. Dette er noe samtlige vil tjene på i det lange løp, da bred representasjon fremmer tillit.

Administrasjon

Tiltakene vil føre til et mer konstruktivt og åpent forhold mellom folkevalgte og ansatte i administrasjonen. En endring av dagens folkevalgtopplæring kan bidra til bedre rolleforståelse og forventningsavklaring, og med det et bedre samarbeidsklima.

Uten tiltak for å endre forholdet mellom administrasjonen og de folkevalgte, vil forholdet fortsatt kunne bære preg av varierende grad av tillit. Dette vil ha ringvirkninger ut i befolkningen, som igjen påvirker graden av tillit og engasjement. Det skal likevel nevnes at flere folkevalgte i dag opplever forholdet som godt, med mulighet for forbedringspotensialer.

Befolkning

Nærpolitiske tiltak for å stimulere deltakelse og engasjement, vil ha en positiv effekt for rekrutteringen av fremtidige folkevalgte i kommunen. Et godt yringsklima tilrettelegger for engasjement, da terskelen for å delta i debatten blir lavere. Dette vil ha en positiv effekt for valgdeltakelsen, men også for partipolitisk engasjement. Dersom tiltakene ikke tas til etterretning, vil engasjementet trolig forbli på samme nivå som i dag. Dagens engasjement kommer gjerne til uttrykk gjennom sosiale medier og samtaler med nære og bekjente i stedet for ordnede kanaler. Dette kan være et resultat av at deler av befolkningen oppfatter de folkevalgtes rolle som tidskrevende og at en blir utsatt for kritikk i det offentlige rom.

Gjennom arbeidet med denne rapporten har vi erfart at folkevalgte og administrasjonen i Karmøy kommune alltid har befolkningens beste interesser i tankene, og i alt arbeidet de gjør. Vi er derfor optimistiske til at denne rapporten vil bli tatt imot som et bidrag til den videre utviklingen av Karmøy kommune.

Litteraturliste

Baldersheim, Harald, Iris Nguyễn Duy, Linda Hye, Dag Ingvar Jacobsen, Nadja Kühn, Nichole Elgueta Silva og Morten Øgård. (2021) *Styrket lederskap i kommunal sektor – gjeldene rett, roller og rolleforståelse mellom folkevalgte og kommunedirektør*. (FoU-prosjekt 204031). Senter for anvendt kommunalforskning ved Universitet i Agder.

Berglund, Frode. 2007. «Rekruttering av unge folkevalgte til lokalpolitikken.» Tidsskrift for ungdomsforskning 7 (1): 3-26.

Bradtæg, Bent Aslak, Erik Magnussen, Halvard Vike, Mari Torvik Heian, Marit Sissel Kvernenes, Anders Ravik Jupskås og Sivert Strande Ruud. (2022) *Lokaldemokrati og lokalpolitikeres arbeidsvilkår*. (TF-rapport nr. 636). Telemarksforskning.

Haugesund kommune. 2015. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2015*.

Haugesund kommune. 2019. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2019*.

Haugesund kommune. 2019. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019*.

Haugesund kommune. 2023. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023*.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. 2021. «Mangfold kan gi verdifullt fortrinn. Her er IMDis tips for å lykkes.» Oppdatert 16.april 2021. <https://www.imdi.no/mangfold-i-arbeidslivet/strategi-og-ledelse/mangfold-kan-gi-verdifullt-fortrinn.-her-er-tipsene-for-a-lykkes/>.

Karmøy kommune. 2023. «Etiske retningslinjer.» Oppdatert 19. juni 2023. <https://www.karmoy.kommune.no/demokratioginnflytelse/demokrati-og-innflytelse/styringsdokumenter-planer/reglementer/etiske-retningslinjer/innledning/>.

Karmøy kommune. 2011. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2011*.

Karmøy kommune. 2015. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2015.*

Karmøy kommune. 2019. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2019.*

Karmøy kommune. 2011. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011.*

Karmøy kommune. 2012. *Saksframlegg Stortingsvalget 2013 – Valgkretser og lokaler.* (Sak 12/787).

Karmøy kommune. 2015. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2015.*

Karmøy kommune. 2019. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019.*

Karmøy kommune. 2023. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023.*

Segaard, Signe Bock og Hilmar Rommetvedt. 2021. «Hvem skal bestemme for oss? Velgernes syn på lokalpolitisk representasjon.» I *Lokalvalg 2019*, redigert av Jo Saglie, Signe Bock Segaard og Dag Arne Christensen, 171-200. Bergen: Cappelen Damm Akademisk.

Statistisk Sentralbyrå. 2022. «KOSTRA-gruppene.» Oppdatert 22. november 2022.

<https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/statistikk/kostra-kommune-stat-rapportering/om-kostra/kostra-gruppene>.

Statistisk Sentralbyrå. 2023. «Karmøy (Rogaland).» Oppdatert 16. mai 2023.

<https://www.ssb.no/kommunefakta/karmoy>.

Statistisk Sentralbyrå. 2023. «Haugesund (Rogaland).» Oppdatert 16. mai 2023.

<https://www.ssb.no/kommunefakta/haugesund>.

Statistisk Sentralbyrå. 2023. «Øygarden (Vestland).» Oppdatert 16. mai 2023.

<https://www.ssb.no/kommunefakta/oygarden>.

Statisk Sentralbyrå. 2023. «Befolkning.» Oppdatert 16. mai 2023.

<https://www.ssb.no/statbank/table/07459/>.

Statisk Sentralbyrå. 2023. «Personer med stemmerett.» Oppdatert 16. mai 2023.

<https://www.ssb.no/statbank/table/06598/>.

Statisk Sentralbyrå. 2023. «Kommunestyre- og fylkestingsvalget, kandidater og representanter.»

Oppdatert 3. juli 2023. <https://www.ssb.no/statbank/table/06523/>.

Steiro, Trygve J. og Kathrine J. Steiro. 2016. *Bedre prosesser for organisasjonsutvikling*.

Trondheim: Steiro Consulting.

Winsvold, Marte. 2021. «Hva kjennetegner velgere med høy lokalpolitisk tillit.» I *Lokalvalg*

2019, redigert av Jo Saglie, Signe Bock Segard og Dag Arne Christensen, 229-252. Bergen:

Cappelen Damm Akademisk.

Øygarden kommune. 2019. *Valgprotokoll for valgstyret – Kommunestyrevalget 2019*.

Øygarden kommune. 2019. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019*.

Øygarden kommune. 2023. *Godkjente listeforslag Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023*.

Vedlegg og tabeller

Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide: Tillit, engasjement og representasjon i Karmøy kommune

Tema en – Engasjement

- Hvorfor ønsket du å engasjere deg politisk?
- Hvor stiller du/stiller du ikke til gjenvalg?

Tema to – Rekruttering

- Hva gjorde du under valgkampen for å bli valgt inn?
- Hva kunne du gjort annerledes under valgkampen for å bli valgt inn?
- Hvordan var prosessen fra å være politisk interessert til å stå på valgliste?
- Er stemmetillegget en motivasjon eller et hinder for å rekruttere folk til å stå på valglister?

Tema tre – Kultur

- Hva er din opplevelse av Karmøypolitikken generelt?
- Hva synes du om ytringsklimaet i kommunestyre?
- Hvilke tanker har du rundt forholdet mellom de folkevalgte og administrasjonen?
- Hva er dine tanker rundt politikere som skifter eller melder seg ut av partier underveis i en kommunestyreperiode?

Tema fire – Motivasjon

- Har du god nok tid til å sette deg inn i saker før politiske møter?
- Hva synes du om organiseringen av kommunestyremøtene i kommunen med tanke på lengde, effektivitet, stemning og møteledelse?

Tema fem – Annet

- Er det noe annet du vil tilføye eller mener er vesentlig for vårt arbeid videre?

Tabell 1.1: Kjønnssammensetning Karmøy kommune

Kjønnssammensetning kommunestyre mot befolkning

2019

Kjønnsfordeling	Kommunestyret	Befolkning
Menn	62,30 %	50,70 %
Kvinner	37,70 %	49,30 %

2015

Kjønnsfordeling	Kommunestyret	Befolkning
Menn	75,50 %	50,60 %
Kvinner	24,50 %	49,40 %

2011

Kjønnsfordeling	Kommunestyret	Befolkning
Menn	73,30 %	50,50 %
Kvinner	26,70 %	49,50 %

Tabell 1.2: Kjønnfordeling godkjente listeforslag Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune

Lister totalt 2019	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	26	25	24	25	25	25
Fremskrittspartiet	12	28	7	15	12	25
Konservativ/Partiet de Kristne	3	4	1	8	3	9
Industri- og næringspartiet						
Kristelig Folkeparti	14	24	9	7	17	28
Høyre	14	28	26	28	18	29
Liberalistene	1	7	0	9		
Miljøpartiet de Grønne	9	11	5	9	5	6
Pensjonistpartiet			3	5		
Senterpartiet	19	26	6	10	17	20
Sosialistisk Venstreparti	26	22	19	19	17	9
Norgesdemokratene						
Rødt	4	8	5	6	3	6
Karmøylista	8	28				
Venstre	5	15	15	17	10	16
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti					2	8
Sotalista					12	28
Totalt	141	226	120	158	141	209
Prosentandel	38,40 %	61,60 %	43,20 %	56,80 %	40,30 %	59,70 %

Lister totalt 2023	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	24	26	20	20	22	23
Fremskrittspartiet	12	31	7	23	15	33
Konservativ/Partiet de Kristne	5	8	5	11	8	6
Industri- og næringspartiet	4	10	1	14	3	26
Kristelig Folkeparti	20	19	4	8	14	31
Høyre	13	30	26	29	20	28
Liberalistene	1	6	0	9		
Miljøpartiet de Grønne	4	5	5	6	8	12
Pensjonistpartiet			7	9	6	4
Senterpartiet	13	26	6	8	9	17
Sosialistisk Venstreparti	21	12	25	24	12	9
Norgesdemokratene	0	11	1	7	2	6
Rødt	5	5	6	9	6	8
Karmøylista	20	31				
Venstre	3	10	15	15	7	14
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti					0	11
Sotalista					9	36
Totalt	145	230	128	192	141	264
Prosentandel	38,70 %	61,30 %	40,00 %	60,00 %	34,80 %	65,20 %

Lister topp 10 2019	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	5	5	5	5	5	5
Fremskrittspartiet	3	7	3	7	4	6
Konservativ/Partiet de Kristne						
Industri- og næringspartiet						
Kristelig Folkeparti	5	5	6	4	5	5
Høyre	5	5	3	7	4	6
Liberalistene						
Miljøpartiet de Grønne	5	5	3	7	5	5
Pensjonistpartiet						
Senterpartiet	5	5	4	6	5	5
Sosialistisk Venstreparti	5	5	6	4	5	5
Norgesdemokratene						
Rødt	3	7	5	5		
Karmøylista	4	6				
Venstre	2	8	5	5	3	7
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti						
Sotalista					5	5
Totalt	42	58	40	50	41	49
Prosentandel	42,00 %	58,00 %	44,44 %	55,56 %	45,60 %	54,40 %

Lister topp 10 2023	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	5	5	5	5	5	5
Fremskrittspartiet	4	6	3	7	6	4
Konservativ/Partiet de Kristne	4	6	2	8	5	5
Industri- og næringspartiet	3	7	1	9	1	9
Kristelig Folkeparti	5	5	4	6	4	6
Høyre	5	5	3	7	4	6
Liberalistene						
Miljøpartiet de Grønne			5	5	5	5
Pensjonistpartiet			4	6		
Senterpartiet	5	5	5	5	5	5
Sosialistisk Venstreparti	6	4	6	4	4	6
Norgesdemokratene	0	10				
Rødt			4	6	4	6
Karmøylista	4	6				
Venstre	3	7	4	6	4	6
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti						10
Sotalista					5	5
Totalt	44	66	46	74	52	78
Prosentandel	40,00 %	60,00 %	38,40 %	61,60 %	40,00 %	60,00 %

Lister kumulert 2019	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	1	1	2	2	3	2
Fremskrittspartiet	1	2	2	2	2	4
Konservativ/Partiet de Kristne	1	1			0	1
Industri- og næringspartiet						
Kristelig Folkeparti	2	1	1	1	1	2
Høyre	2	2	0	1	2	4
Liberalistene	0	2				
Miljøpartiet de Grønne	0	2	2	2	1	1
Pensjonistpartiet			1	2		
Senterpartiet			0	1	2	1
Sosialistisk Venstreparti	1	1	2	1	2	1
Norgesdemokratene						
Rødt	1	2	1	1	1	1
Karmøylista	1	2				
Venstre	0	2			1	1
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti					0	5
Sotalista					1	1
Totalt	10	18	11	13	16	24
Prosentandel	35,70 %	64,30 %	45,80 %	54,20 %	40,00 %	60,00 %

Lister kumulert 2023	Karmøy		Haugesund		Øygarden	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Arbeiderpartiet	1	1	2	2	3	2
Fremskrittspartiet	1	3	2	4	2	2
Konservativ/Partiet de Kristne	1	0	0	2	0	2
Industri- og næringspartiet	0	2	0	2	0	5
Kristelig Folkeparti	1	0	1	1	1	1
Høyre	3	2	1	1	3	3
Liberalistene						
Miljøpartiet de Grønne	0	2	2	3	0	2
Pensjonistpartiet			1	3	1	2
Senterpartiet			1	1	2	2
Sosialistisk Venstreparti	1	1	2	1	1	1
Norgesdemokratene	0	2	0	1	1	0
Rødt	1	2	2	2	1	1
Karmøylista	1	3				
Venstre	0	2	0	1	1	1
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti					0	2
Sotalista					1	2
Totalt	10	20	14	24	17	28
Prosentandel	33,33 %	66,66 %	36,90 %	63,10 %	37,80 %	62,20 %

Tabell 1.3: Kjønnssammensetning Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune

Kjønnssammensetning

2011

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Karmøy kommunestyre	73,30 %	26,70 %
Karmøy kommune	50,50 %	49,50 %

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Haugesund Bystyre	61,20 %	38,80 %
Haugesund kommune	50,70 %	49,30 %

2015

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Karmøy kommunestyre	75,50 %	24,50 %
Karmøy kommune	50,60 %	49,40 %

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Haugesund Bystyre	63,30 %	36,70 %
Haugesund kommune	50,90 %	49,10 %

2019

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Karmøy kommunestyre	62,30 %	37,70 %
Karmøy kommune	50,70 %	49,30 %

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Haugesund Bystyre	57,20 %	42,80 %
Haugesund kommune	51,00 %	49,00 %

Kjønnsfordeling	Menn	Kvinner
Øygarden kommunestyre	66,60 %	33,40 %
Øygarden kommune	51,10 %	48,90 %

Tabell 1.4: Kjønnssammensetning nasjonalt gjennomsnitt for alle kommuner

Kjønnssammensetning kommunestyre nasjonalt

Kjønnsfordeling	2011	2015	2019
Menn	61,90 %	61,00 %	59,50 %
Kvinner	38,10 %	39,00 %	40,50 %

Tabell 2.1: Alderssammensetning Karmøy kommune

Alderssammensetning kommunestyre mot befolkning

2019

Aldersgruppe	Kommunestyret	Befolkning
18-30	0,00 %	20,00 %
30-40	9,00 %	16,40 %
40-60	71,00 %	34,10 %
60+	20,00 %	29,20 %

2015

Aldersgruppe	Kommunestyret	Befolkning
18-30	0,00 %	20,40 %
30-40	9,00 %	17,00 %
40-60	67,00 %	35,10 %
60+	24,00 %	27,30 %

2011

Aldersgruppe	Kommunestyret	Befolkning
18-30	0,00 %	21,10 %
30-40	20,00 %	17,80 %
40-60	60,00 %	35,20 %
60+	20,00 %	26,00 %

Tabell 2.2: Aldersfordeling godkjente listeforslag Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune

Godkjente listeforslag etter alder

Lister totalt 2019	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	6	7	25	13	6	9	21	13	5	7	25	13
Fremskrittspartiet	3	2	24	11	4	0	9	9	3	3	18	13
Konservativt/Partiet de Kristne	0	0	4	3	0	0	3	6	0	1	0	8
Industri- og næringspartiet												
Kristelig Folkeparti	7	12	12	7	0	4	6	6	1	6	23	15
Høyre	2	7	28	5	9	9	30	6	5	5	27	10
Liberalistene	4	2	2	0	4	4	1	0				
Miljøpartiet de Grønne	1	10	11	0	2	2	9	1	2	2	7	0
Pensjonistpartiet					0	0	0	8				
Senterpartiet	5	5	18	17	2	0	9	5	0	5	21	11
Sosialistisk Venstreparti	5	5	18	20	4	9	12	13	0	4	8	14
Norgesdemokratene												
Rødt	5	1	5	1	2	2	5	2	1	3	3	2
Karmøylista	1	5	16	4								
Venstre	0	5	5	10	2	5	16	9	1	6	4	15
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	1	7	2
Sotralista									2	4	16	18
Totalt	39	61	168	91	35	44	121	78	20	47	159	121
Prosentandel	10,90 %	17,00 %	47,80 %	24,30 %	12,60 %	15,80 %	43,50 %	28,10 %	5,80 %	13,60 %	45,85 %	34,75 %

Lister topp 10 2019	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	1	0	8	1	1	1	5	3	1	2	6	1
Fremskrittspartiet	0	0	10	0	1	0	5	4	1	2	4	3
Konservativt/Partiet de Kristne												
Industri- og næringspartiet												
Kristelig Folkeparti	1	3	4	2	0	4	3	3	0	1	8	1
Høyre	0	1	8	1	3	2	4	1	0	2	5	3
Liberalistene												
Miljøpartiet de Grønne	1	5	4	0	2	1	6	1	2	2	6	0
Pensjonistpartiet												
Senterpartiet	1	1	6	2	2	0	7	1	0	1	9	0
Sosialistisk Venstreparti	1	1	6	2	1	4	3	2	0	3	5	2
Norgesdemokratene												
Rødt	5	1	3	1	1	2	5	2				
Karmøylista	0	2	5	3								
Venstre	0	3	3	4	1	3	3	3	1	3	3	3
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	1	7	2
Sotralista									2	0	5	3
Totalt	10	17	57	16	12	17	41	20	7	17	58	18
Prosentandel	10,00 %	17,00 %	57,00 %	16,00 %	13,40 %	18,90 %	45,60 %	22,10 %	7,00 %	17,00 %	58,00 %	18,00 %

Lister kumulert 2019	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	0	0	2	0	0	1	2	1	1	1	4	0
Fremskrittspartiet	0	0	3	0	0	0	2	3	1	1	3	1
Konservativt/Partiet de Kristne	0	0	0	2					0	1	0	0
Industri- og næringspartiet												
Kristelig Folkeparti	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1
Høyre	0	0	3	1	1	0	0	0	0	2	2	2
Liberalistene	1	0	1	0								
Miljøpartiet de Grønne	0	1	1	0	1	1	2	0	1	1	0	0
Pensjonistpartiet					0	0	0	3				
Senterpartiet					0	0	1	0	0	1	2	0
Sosialistisk Venstreparti	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	3	0
Norgesdemokratene												
Rødt	1	0	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0
Karmøylista	0	0	1	2								
Venstre	0	1	0	1								
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	2	0	0
Sotralista									0	0	5	2
Totalt	3	3	16	6	2	3	11	9	4	9	23	7
Prosentandel	10,70 %	10,70 %	57,20 %	21,40 %	8,00 %	12,00 %	44,00 %	36,00 %	9,30 %	20,90 %	53,50 %	16,30 %

Lister totalt 2023	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	5	7	22	17	2	2	21	11	2	7	23	12
Fremskrittspartiet	5	3	27	8	5	5	12	8	6	4	25	13
Konservativt/Partiet de Kristne	1	1	4	7	0	0	6	10	0	0	6	8
Industri- og næringspartiet	2	3	7	2	0	2	6	7	0	7	16	6
Kristelig Folkeparti	3	10	19	6	0	3	6	3	9	1	24	11
Høyre	7	7	19	9	10	5	25	15	8	6	24	10
Liberalistene	2	1	4	0	5	0	4	0				
Miljøpartiet de Grønne	0	1	8	0	2	3	5	1	4	1	12	3
Pensjonistpartiet					0	0	0	16	0	1	1	8
Senterpartiet	4	4	20	11	0	0	9	5	1	0	12	13
Sosialistisk Venstreparti	0	6	12	15	5	6	21	17	5	3	6	7
Norgesdemokratene	0	1	6	4	0	0	3	5	1	0	2	5
Rødt	3	3	2	2	3	3	5	4	3	2	6	3
Karmøylista	2	10	25	14								
Venstre	4	2	5	2	5	5	16	4	0	4	9	8
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	0	7	4
Sotralista									1	6	19	19
Totalt	38	59	180	97	37	34	139	106	40	42	192	136
Prosentandel	10,20 %	15,80 %	48,10 %	25,90 %	11,70 %	10,80 %	44,00 %	33,50 %	9,90 %	10,40 %	40,80 %	38,90 %

Lister topp 10 2023	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	0	1	6	3	1	1	7	1	1	1	7	1
Fremskrittspartiet	2	0	8	0	1	0	7	2	1	0	5	4
Konservativt/Partiet de Kristne	1	0	4	5	0	0	5	5	0	0	5	5
Industri- og næringspartiet	0	3	7	0	0	1	6	3	0	2	7	1
Kristelig Folkeparti	1	3	5	1	0	2	5	3	1	0	9	0
Høyre	1	4	3	2	3	1	5	1	2	1	5	2
Liberalistene												
Miljøpartiet de Grønne					2	2	5	1	2	1	6	1
Pensjonistpartiet					0	0	0	10				
Senterpartiet	2	2	4	2	0	0	7	3	1	0	4	5
Sosialistisk Venstreparti	0	2	6	2	1	0	7	2	4	2	2	2
Norgesdemokratene	0	1	5	4								
Rødt					3	1	3	3	1	2	4	3
Karmøylista	0	2	5	3								
Venstre	4	1	3	2	2	1	6	1	0	3	3	4
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	0	7	3
Sotralista									0	3	3	4
Totalt	11	19	56	24	13	9	63	35	13	15	67	35
Prosentandel	10,00 %	17,30 %	50,90 %	21,80 %	10,80 %	7,50 %	52,50 %	29,20 %	10,00 %	11,50 %	51,60 %	26,90 %

Lister kumulert 2023	Karmøy				Haugesund				Øygarden			
	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+	18-29	30-39	40-59	60+
Arbeiderpartiet	0	0	2	0	1	1	2	0	1	0	3	1
Fremskrittspartiet	0	0	4	0	1	0	4	1	0	0	4	0
Konservativt/Partiet de Kristne	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1
Industri- og næringspartiet	0	1	1	0	0	0	2	0	0	2	2	1
Kristelig Folkeparti	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	2	0
Høyre	0	1	2	2	1	0	1	0	1	1	3	1
Liberalistene					1	0	1	0				
Miljøpartiet de Grønne	0	0	2	0	1	0	3	1	1	0	1	0
Pensjonistpartiet					0	0	0	4	0	0	0	3
Senterpartiet					0	0	1	0	0	0	3	1
Sosialistisk Venstreparti	0	0	2	0	0	0	2	1	1	0	0	1
Norgesdemokratene	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Rødt	3	0	0	0	2	0	1	1	0	1	1	0
Karmøylista	0	0	2	2								
Venstre	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0
Folkeaksjonen Nei til mer bompenger/Folkets parti									0	0	1	1
Sotralista									0	0	1	2
Totalt	4	2	18	6	7	1	21	10	4	5	23	13
Prosentandel	13,30 %	6,70 %	60,00 %	20,00 %	18,00 %	2,60 %	53,90 %	25,50 %	8,90 %	11,10 %	51,10 %	28,90 %

Tabell 2.3: Alderssammensetning Karmøy, Haugesund og Øygarden kommune

Alderssammensetning i kommunestyre

Karmøy 2019

Aldersgruppe	Antall	Kjønnsfordeling	Prosentandel
18-30	0	0 kvinner, 0 menn	0,00 %
30-40	4	2 kvinner, 2 menn	8,80 %
40-60	32	14 kvinner, 18 menn	71,20 %
60+	9	2 kvinner, 7 menn	20,00 %

Haugesund 2019

Aldersgruppe	Antall	Kjønnsfordeling	Prosentandel
18-30	6	4 kvinner, 2 menn	12,30 %
30-40	5	5 kvinner, 0 menn	10,20 %
40-60	27	8 kvinner, 19 menn	55,10 %
60+	11	3 kvinner, 8 menn	22,40 %

Øygarden 2019

Aldersgruppe	Antall	Kjønnsfordeling	Prosentandel
18-30	3	3 kvinner, 0 menn	6,70 %
30-40	8	3 kvinner, 5 menn	17,80 %
40-60	25	7 kvinner, 18 menn	55,50 %
60+	9	2 kvinner, 7 menn	20,00 %

Alderssammensetning i kommunestyre

Karmøy 2015

Aldersgruppe	Antall	Kjønnsfordeling	Prosentandel
18-30	0	0 kvinner, 0 menn	0,00 %
30-40	4	2 kvinner, 2 menn	9,00 %
40-60	30	8 kvinner, 22 menn	67,00 %
60+	11	1 kvinne, 10 menn	24,00 %

Haugesund 2015

Aldersgruppe	Antall	Kjønnsfordeling	Prosentandel
18-30	6	0 kvinner, 6 menn	12,30 %
30-40	4	2 kvinner, 2 menn	8,20 %
40-60	30	11 kvinner, 19 menn	61,20 %
60+	9	3 kvinner, 6 menn	18,30 %

Stemmerettig befolkning

Karmøy 2019

Aldersgruppe	Prosentandel av stemmeberettig befolkning
18-30	20,20 %
30-40	16,40 %
40-60	34,10 %
60+	29,20 %

Haugesund 2019

Aldersgruppe	Prosentandel av stemmeberettig befolkning
18-30	20,00 %
30-40	17,30 %
40-60	34,70 %
60+	28,00 %

Øygarden 2019

Aldersgruppe	Prosentandel av stemmeberettig befolkning
18-30	21,00 %
30-40	17,40 %
40-60	35,60 %
60+	26,00 %

Stemmerettig befolkning

Karmøy 2015

Aldersgruppe	Prosentandel av stemmeberettig befolkning
18-30	20,40 %
30-40	17,00 %
40-60	35,10 %
60+	27,30 %

Haugesund 2015

Aldersgruppe	Prosentandel av stemmeberettig befolkning
18-30	19,85 %
30-40	18,35 %
40-60	34,90 %
60+	26,90 %

Tabell 2.4: Alderssammensetning nasjonalt gjennomsnitt for alle kommuner
Alderssammensetning kommunestyre nasjonalt

Aldersgruppe	2011	2015	2019
18-30	9,20 %	9,30 %	10,60 %
30-40	16,80 %	15,70 %	16,30 %
40-60	55,40 %	54,10 %	52,90 %
60+	18,60 %	20,90 %	20,20 %

Tabell 3.1: Geografisk sammensetning Karmøy kommunestyre

Kommunestyret etter valgkrets

Valgkrets	2011		2015		2019	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Avaldsnes	5	11,11 %	4	8,89 %	6	13,33 %
Kopervik	10	22,22 %	9	20,00 %	7	15,56 %
Norheim	8	17,78 %	11	24,44 %	7	15,56 %
Skudeneshavn	4	8,89 %	3	6,67 %	5	11,11 %
Torvastad	3	6,67 %	5	11,11 %	3	6,67 %
Veavågen	7	15,56 %	6	13,33 %	8	17,78 %
Åkrehamn	8	17,78 %	7	15,56 %	9	20,00 %

Tabell 3.2: Geografisk sammensetning Karmøy kommunestyre mot stemmeberettiget befolkning

Geografisk sammensetning kommunestyret mot befolkning

Valgkrets	2015		2019	
	Stemmeberettigede	Innvalgte	Stemmeberettigede	Innvalgte
Særskilte stemmer	0,25 %		0,11 %	
Avaldsnes	10,84 %	8,89 %	10,66 %	13,33 %
Kopervik	20,91 %	20,00 %	20,73 %	15,56 %
Norheim	20,24 %	24,44 %	20,97 %	15,56 %
Skudeneshavn	10,07 %	6,67 %	9,83 %	11,11 %
Torvastad	8,37 %	11,11 %	8,13 %	6,67 %
Veavågen	6,84 %	13,33 %	6,99 %	17,78 %
Åkrehamn	22,48 %	15,56 %	22,58 %	20,00 %

* Merk at tall for 2011 ikke har blitt inkludert.

Årsaken til dette er at stemmeberettigede etter daværende valgkretser ikke er kartlagt.

